SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 43. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 6, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 6-го БЕРЕЗНЯ 1991 Ч. 43. РІК XCVIII.

ВІДБУВСЯ ОДНОДЕННИЙ СТРАЙК ШАХТАРІВ ДОНБАСУ

Донецьке (УНІАР). — Тут у п'ятницю, 1-го березня, припинили працю 36 шахт Донбасу, які оголосили одноденний страйк протесту, проти невиконання урядом вимог шахтарів.

Як повідомляє член виконкому реґіональної Ради спілки страйкових комітетів Донбасу Юрій Болдирєв, у Лисичанському Луганської области зупинилася копальня „Кремінна", у Селідовому Донецької области одна з копалень припинила відвантаження вугілля, у Красноармійському Донецької области припинили працю чотири копальні, інших 3 не відвантажували вугілля, у Свердловському Луганської области зупинилися 3 копальні, а 8 копалень не відвантажували вугілля. Вуглекопи Горлівки та Дзержинського Донецької области не підтримали страйк. На засіданні ради виробничого об'єднання Артемвугілля шахтарі ухвалили участи у страйку не брати. В об'єднанні Александріявугілля Кіровоградської области страйкувало п'ять копалень, у Харцизькому Донецької области шість копалень не відвантажували вугілля, у Дімітровому Донецької области страйкувала найбільша в Україні шахта ім. Стаханова. У Донецькому страйкувало дві шахти, у Первомайському — три, а ще п'ять відвантажували вугілля на склад, не віддаючи його споживачеві.

Шахтарі вимагають підвищення заробітків відповідно до підвищення цін. З подібними вимогами виступили також шахтарі всього Совєтського Союзу, погрожуючи загальним страйком в найближчому часі, якщо їхні вимоги не будуть виконані.

Як уже інформовано, уряд України, не дочікуючись рішення центру, підвищив ціни на вугілля в 2,4 рази. Проте страйкові комітети Донбасу не змогли домовитися з прем'єр-міністром України Вітольдом Фокіном, в минулому також працівником шахти, про підвищення заробітків. Голова Ради Міністрів В. Фокін і голова Верховної Ради України Леонід Кравчук в один голос заявили, що для задоволення вимог шахтарів треба залізти до кишені лікарів, учителів та працівників інших професій.

„Ми добре розуміємо, що республіка не має де взяти зайвих п'ять більйонів карбованців, — заявив член донецького страйкового комітету Віктор Шумацький. — Наші вимоги перед усім скеровані центрові через те, що Україна ще не має реального суверенітету — банк залишається всесоюзним".

В Україні оголошено збірку пожертв для допомоги страйкуючим шахтарям. В неділю, 3-го березня, в Донецькому, Красноармійському та інших містах Донбасу відбулися мітинґи з приводу референдуму, на яких виступили представники УРП, Руху, депутати міських рад, шахтарі. Промовці закликали голосувати проти союзного договору.

В. ДОНЧИК В УВАН

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук влаштовує у неділю, 10-го березня, доповідь „Сучасна Україна: письменство і політика", що її в год. 2-ій по полудні виголосить гість з України Віталій Дончик, доктор філологічних наук, головний редактор журналу „Слово і Час", заступник голови Національної Ради Демократичної Партії України. Доповідач виступить в Будинку УВАН, 206 Захід 100-та вулиця.

ПОНОВЛЕНО СЛІДСТВО У СПРАВІ С. ХМАРИ

Київ (УНІАР, ПС УРП). — В суботу, 2-го березня адвокат Леоніда Березанськго Михайло Крулько повідомив, що з 28-го лютого за розпорядженням начальника слідчої частини прокуратури Києва Семена Харченка поновлено слідство у справі Степана Хмари, Леоніда Березанського, Михайла Ратушного Миколи Головача, Олега Батовкіна та Олександра Ковальчука. Змінено також обсяг пред'явлених обвинувачень.

Адвокат повідомив, що під час зустрічі 1-го березня його підзахисний Л. Березанський розповів, що до нього в камеру підселили трьох рецидивістів, які зумисне затівають бійки. Березанський також розповів що на нього слідчі чинять шалений тиск, вимагаючи від нього показів проти С. Хмари. Л. Березанський і його адвокат Крулько 1-го березня подали заяву начальникові слідчої тюрми та начальникові слідчого відділу з приводу морального і фізичного тиску, однак покищо все залишається без змін. Сам факт арешту і притягнення Березанського до цієї справи пов'язаний з відмовою дати свідчення проти С. Хмари. Таким чином, утримуючи арештованих під вартою понад три місяці та зумисне затягуючи слідство за безпідставними звинуваченнями, українська партократія продовжує розправлятися з національно-демократичною опозицією з політичних мотивів.

Слід пригадати, що С. Хмара є заступником голови Української Республіканської Партії, а звинувачення його в нападі на полковника міліції Григор'єва об'єктивно не виходить поза рамки „приватного звинувачення".

Нині в ув'язненні перебувають також активісти УРП Ярослав Демидась з Тернополя (суд у його справі триває) та Ґеорґій Панджакідзе з Макарова Київської области, який також є керівником організації НРУ Макарівського району. Його заарештували 5-го лютого за участь і організацію студентської голодівки у Києві 2-го жовтня 1990 року.

Щодо справи Я. Демидася, то на 14-му дні судового процесу свідки, яких допитували в той день, заперечили будь-яку причетність Демидася до інкримінованих йому дій. Депутати Верховної Ради України Василь Червоній, Михайло Горинь, Ярослав Кендзьор і Леопольд Табурянський передали у розпорядження суду відеофільми, які підтверджують непричетність Демидася до створення інциденту та побиття вояками ЗМОП людей біля будинку Верховної Ради.

С. КОНЄВ В ТРЕНТОНІ

Трентон, Н. Дж. — Сергій Конєв, заступник голови Руху та депутат Верховної Ради СССР виголосить доповідь на тему „Сучасна Україна й політика Кремля". Доповідь відбудеться в суботу, 9-го березня, о год. 3-ій по полудні у залі української православної церкви св. Трійці, 824 Аделайн вул.

В ЛАТВІЇ І ЕСТОНІЇ ПРОГОЛОСУВАЛИ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЮ

Рига, Латвія. — Пресові агентства і акредитовані кореспонденти інформують із столиці Латвії і Естонії, що населення цих двох прибалтійських республік проголосувало в неділю, 3-го березня за суверенністю й незалежністю та виходом згаданих республік зі складу Совєтського Союзу.

В Естонії після підрахування трьох четвертих голосів встановлено, що виборці великою більшістю голосів висловилися за незалежність. У Латвії 77 відсотків голосуючих підтримали ідею самостійности і виходу республіки з-під зверхности СССР і тільки 21 відсоток голосували, що бажають залишитися у складі Союзу. 9-го січня подібне голосування-плебісцит в Литві виказав, що майже 90 відсотків населення підтримали ідею незалежности.

Плебісцит у Прибалтиці відбувся два тижні перед заповідженим президентом Міхаїлом Ґорбачовим референдумом в інших республіках, у якому три прибалтійські країни не братимуть участи, хоч совєтський диктатор каже, що плебісцит у Прибалтиці є нічого більше, як опит населення інститутом і немає жодної леґальної, тобто конституційної вартости. Крім Прибалтики заповіли свою відсутність в референдумі вірмени, грузини і молдавами.

Очевидно, чималу ролю в плебісциті відіграли також неавтохтони, тобто інші національностеві групи. У Латвії тільки 54 відсотків латишів. Решта це 33 відсотки росіян, українців та інших, які довго живуть в тих республіках і вважають їх своїм „домом" і тому більшість з них голосували за незалежністю.

Президент Латвії Анатоліс Ґорбуновс передбачає, що в загальному 70 відсотків голосуючих висловились за незалежністю. Він назвав плебісцит 3-го березня „історичним днем" для Латвії. В загальному у плебісциті в Латвії взяло участь 86 відсотків мешканців.

В Естонії прокомуністичні і профсоюзні сили максимально виступали проти плебісциту і проти голосування за незалежністю. Вони роздавали летючки, телефонували масово до виборців і переконували їх, особливо неавтохтонів, що вони стануть другорядними громадянами Естонії і житимуть під терором. Але, як виглядає, більшість націоналів голосували за відокремлення і незалежність. 18-річний Кіріл Стрельніков заявив, що він голосував за самостійність, бо вже має досить владування Комуністичної партії і пустих наказів Кремля, які зовсім не поправляють положення громадян. Клявдія Андрусенко, яка народилася в Латвії, також голосувала за незалежність, бо її батько українець, а мати полька розказували їй, як краще і спокійніше жило населення в Прибалтиці перед анекцією прибалтійських країн до СССР на підставі договору Молотова і Ріббентропа.

Понад 100 спостерігачів з кількох західних країн, включно із З'єднаними Стейтами Америки, близько приглядалися перебігові плебісциту і ствердили, що він проходив спокійно і без жодного тиску зі сторони республіканських сил.

ІРАК РОЗПОЧАВ ПРОЦЕС ЗВІЛЬНЕННЯ ПОЛОНЕНИХ

Багдад, Ірак. — Аґентство Ассошіейтед Пресс та інші засоби масової інформації повідомляють, що Ірак, зараз таки на другий день після переговорів військових керівників на найвищому рівні, розпочав процес звільнення воєннополонених, викликавши таким потягненням позитивний відгук серед коаліційних держав. В першій групі полонених є шість американських вояків, три британці й один італієць. Опіку над ними, від першої хвилини їхнього звільнення, переббрав Міжнародний Червоний Хрест, представники якого підтвердили, що усі звільнені є у відносно доброму стані здоров'я, але все одно їх оглянуть американські лікарі у військовому шпиталі, поки вони зможуть зустрічатися з кореспондентами і членами родин.

Серед звільнених американців є 20-річна жінка американка Мелліса Ратбин-Нілі з Ґренд Репід, Міш., захоплена іракцями в полон під час воєнних дій, а також лейтенант Джефрі Нортон Завн, 28-річний морський піхотинець з місцевости Чері Гилл в Ню Джерзі, поранене обличчя якого показували іракці на телевізії в перших днях війни.

Церемонія передачі воєннополонених відбулася в Багдаді в присутности представників головного командування іракської армії і Червоного Хреста. Усі полонені були одягнуті однаково в жовті комбінзони, потім їм роздали верхтню теплу одежу і автобусами відвезли до Амману в Йорданії.

Головне командування коаліційних військ заявляє, що іракці захопили в полон в ході війни 13 вояків, серед них дев'ять американців, двох британців, італійця і кувайтця. Крім того альянти передали іракцям список 66 інших імен вояків, які пропали без вістей, серед яких є 45 американців. Уряд Кувайту заявляє, що режим диктатора Саддама Гуссейна наказав вивезти до північної частини Іраку усіх молодих кувайтців від 17-го до 25-го року життя. Згідно з цим твердженням тоді іракці вивезли з Кувайту коло 40,000 молоді доля яких невідома. Альянти вимагають, щоб Ірак звільнив не тільки усіх воєннополонених вояків коаліційних держав, але також захоплених кувайтців де б вони не знаходились.

Армія коаліції захопила в полон не менше як 100,000 іракських вояків. Деякі військові спостерігачі кажуть, що число полонених перейшло 180,000 вояків і старшин армії С. Гуссейна. Альянти свідомі того, що вони можуть мати проблему з тими іракськими вояками, які не схочуть повертатися на батьківщину. Уряд президента Джорджа Буша дав до зрозуміння, що ні один вояк іракської армії, який знаходиться в полоні не буде силою виданий в руки режиму С. Гуссейна. Але шеф штабу Білого Дому Джан Сунуну висловив надію, що таких неповоротців не буде багато. Кореспондент АП Ганс Нюрнберґ пригадує, що після закінчення Другої світової війни десятки тисяч совєтських воєннополонених були силою видані в руки совєтського головного командування і НКВД на видиму смерть. Майже всі вони загинули в совєтських концтаборах.

Питання про поворот полонених виникло також після корейської війни. Комуністичний Китай і Північна Корея вимагали повернення всіх полонених, хочуть вони цього чи ні, але альянти настоювали, що жодний вояк не може бути виданий силою проти його волі. Тоді майже 22,000 корейців не повернулись на батьківщину, тобто до Північної комуністичної Кореї, а війна дала їм можливість жити у вільному демократичному світі. Значить наука з Другої світової війни не пішла намарно. Гуманне ставлення переможців над переможеними, особливо над полоненими, залишилося в силі, — кажуть спостерігачі й аналітики.

Розслідують причину смерти народного депутата

Ленінград. — Згідно з повідомленням газети „Московський Комсомолєц" з 2-го березня, депутата Петроградської Районної Ради Михайла Дерев'янка знайшли повішеним на горищі будинку, де він мешкав.

М. Дерев'янко, як голова районної комісії з питань житла, займався муніципалізацією приміщень, які належали Петроградському районному комітетові КПСС. Попереднє слідство виявило, що горище постійно було замкнене, але напередодні трагедії один з працівників житлового комітету чомусь відімкнув його. Слідство продовжується.

Львів готується до „Бієнале-91"

Джерзі Сити, Н.Дж. — Як відомо у Львові приготовляється на місяці серпень-вересень Бієнале українського образотворчого мистецтва п.з. „Львів — 91 Відродження".

До участі у цьому Бієнале організатори запрошують українських мистців з України та з діяспори. Кожний мистець має право подати 1-3 твори малярства, графіки, скульптури різних мистецьких напрямків датовані 1989-1991 роками. Зголошення творів організатори приймають лише до 31-го березня, а з метою створення каталогу й погодження експозиції треба до цієї дати надістали прозірки запропонованих творів розміром 60x60 мм. і фото мистця розміром 6x8 см. та короткі дані про твір і автора. Ці зголошення сід надсилати на адресу 290000, Львів, площа Міцкевича ч. 9 Спілка Художників України (з приміткою „Бієнале-Львів 91"). Згідно з поданими прозірками, за рішенням жюрі та відповідно до мети виставки, організаційний комітет буде надсилати учасникам персональні запрошення та карту учасника.

„Бієнале-Львів 91" організують Львівський Фонд Культури, Творчо-Виробниче Об'єднання „Ґердан", львівський відділ Спілки Художників України, Національний Музей у Львові, Львівська Картинна Ґалерія та Музей Етнографії і Художнього Промислу.

Виставки будуть відбуватися у залях Національного Музею, Картинній Ґалерії й Музею Етнографії та Художнього Промислу.

Організатори надіються, що „Бієнале - Львів 91" дасть можливість згуртувати українських мистців, які досі ішли двома шляхами: в умовах еміґраційних і в умовах підневільних, і допоможе піднесенні значення українського сучасного мистецтва у світовій культурі.

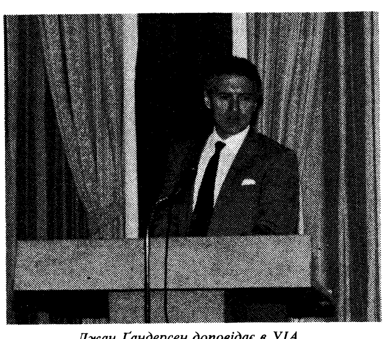
ШЕВЧЕНКІВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. (ОП НТШ). — У п'ятницю, 15-го березня, тут у приміщеннях Українського Освітньо-Культурного Центру відбудеться Шевченківська наукова конференція, що її влаштовує Осередок Праці НТШ у Філядельфії. З доповідями виступлять: проф. Григорій Грабович, директор Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету: „Процес пізнавання Шевченка"; проф. Роман Гром'як, Тернопільський Педагогічний Інститут „Національна своєрідність поезій Шевченка"; і проф. Віталій Дончик, редактор журналу „Слово і час" Київ): „Тарас Шевченко й проблема свободи". Початок конференції — 7-ма год. вечора.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНСУЛЯТ В КИЄВІ РОЗПОЧИНАЄ ПРАЦЮ

Ню Йорк. (О.К.) — Тут в приміщеннях Українського Інституту Америки і на запрошення Управи інституту в середу, 27-го лютого, прибув новойменований американський консул для України Джан Ґандерсен, щоб зустрітися з представниками української громади Ню Йорку.

Зустріч відкрив президент УІА Володимир Баранецький, вітаючи тепло консула, як також присутнього на залі Ричарда Шрайвера, що тепер видає „Український Комерційний Дайджест" для оживлення господарських контактів з Україною.

Джан Ґандерсен доповідає в УІА
(Фото: ред. Христина Лапичак)

Дж. Ґандерсен, що буде першим генеральним консулем в Києві, пройшов добрий вишкіл у дипломатичній службі, як член американської амбасади в Москві і Ослью, як також на праці у Державному департаменті за часів Сайруса Венса і Генрі Кіссінджера. Він брав також участь у переговорах в справі роззброєння в Женеві та допомагав представникам ЗСА в ООН.

Своє слово до української громади, що виповнила залю УІА він розпочав вияснення чому досі не вдалося відкрити американського консуляту в Києві, тим більше, що багато присутніх пригадує добре зустрічі із його попередниками, яким однак не судилося зайняти такий пост. Дж. Ґандерсен був в Києві ще у 1979 році і вже тоді був зацікавлений відкриттям консуляту. Однак з політичних причин, а це війни в Афганістані, як також підслухових апаратів, що їх знайдено у будівлі призначеній на американську амбасаду в Москві, офіційні американські чинники занехали плян відкриття консуляту в Києві і щойно тепер він став актуальний. Тепер, однак, обставини так змінилися, що можна приступити до здійснення давнього задуму. Хоча заступник генерального консуля є вже у Москві, а він сам виїжджає вже 5-го березня, тимчасово вони будуть жити у Києві на лівому березі Дніпра в приватних квартирах, а будинок призначений для консуляту і офіційне його відкриття буде щойно у 1992 році. До того часу персонал буде полагоджувати тільки наглі випадки. Коли із залі впало питання, як буде із візами для мешканців України, що хочуть відвідати ЗСА, то Дж. Ган-

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

АҐЕНТСТВО АССОШІЄЙТЕД ПРЕСС інформує, що у Вільнюсі, столиці Литви, стався великий вибух у двох приміщеннях Комуністичної партії. Жертв в людях не було. Совєтське аґентство ТАСС, поклкиючись на заяву полковника Григорія Білоуса, військового команданта Вільнюса, інформує, що виготовлені саморобні бомби є дуже небезпечною зброєю, бо їхню розривну силу можуть контролювати тільки військові спеціялісти. Доказом того є вибух двох бомб, які знищили внутрішнє обладнання не тільки плянованих приміщень, але також пошкодили сусідні будинки. Білоус заявив, що міліція і працівники державної служби розпочали слідство. Хоч слідство тільки розпочалося, але Білоус вже „знав" заздалегідь кого треба обвинувачувати в цьому злочині. Він думає, що „озброєні бойовики з Кавнуса, Панєвєжіса, Шавля й інших міст та містечок Литви час-від-часу з'їжджаються до Вільнюса. Трудно сказати, яке в них завдання, але в них напевно є погані наміри".

ХВИЛЯ ВТІКАЧІВ З АЛБАНІЇ зільшується, повідомляють пресові агентства і кореспонденти. Найбільше албанців втікають до Італії. Недавно до Адріятичного порту Отранто причалила баржа з 525-ма албанськими втікачами, які попросили італійський уряд надати їм політичний азиль. Італійські моряки були здивовані, як баржа пливла по відкритому морі і як причалила до порту, бо після перевірки виявилося, що човен не мав навіть елементарних навіґаційних приладів. Таких човнів прибуло покищо три, але не можна виключати, що в дорозі знаходяться ще й інші. Серед втікачів було чимало вояків зі зброєю, які зараз після причалення здали зброю місцевій поліції.

В НЕДІЛЮ, 3-ГО БЕРЕЗНЯ, з'єднання ізраїльських воєнних літаків бомбили бази палестинців в Ливані. Покищо не відомо скільки було жертв в людях, але база була дуже поважно пошкоджена. Налет був переведений після цього, як головне командування довідалось, що палестинці й інші терористичні групи готуються до ракетного обстрілювання ізраїльської території якраз з цієї бази розположеної в південній частині Ливану. Чотири джетові бойові літаки і два гелікоптери здійснили кількома наворотами налет на базу ПВО у поселенні сільського типу Руміні.

ЛІБІЙСЬКИЙ ДИКТАТОР Муаммар Каддафі виступив з пропозицією, щоб арабські країни створили систему колективної оборони в районі Близького Сходу, де тільки що закінчилась війна між військовими частинами 28-ох коаліційних держав проти 600-тисячної армії Іраку. Каддафі, настрашившись блискавичною перемогою альянтів над арміями Саддама Гуссейна, запропонував створити мілітарний бльок, який був би здібний протиставитись всякій західній „імперіялістичній" інтервенції в майбутньому. Виступ Каддафі передало до загального відома пресове аґентство ДЖАНА. Під час тривання війни Лібія, як відомо, засудила окупацію Іраком Кувайту і воєнну інтервенцію ЗСА та їх союзиків.

З МАНІЛІ ІНФОРМУЮТЬ, ЩО СИЛА спротиву комуністичних партизанів у Філіппінах слабне з кожним днем. Урядові чинники Філіппін повідомили, що, наприклад, в минулому місяці принаймні 142 комуністичних партизанів були забиті, 90 поранено, а декілька їхніх баз були знищені з'єднаннями воєнного летунства. „Нова народна армія", як її називають партизани, вже 21 рік веде боротьбу з урядовими військами. Війна з партизанами дуже підриває філіппінську економіку тому президент тієї країни Коразон Акіно наказала головному штабові армії посилити боротьбу з партизанами і обмежити їхні впливи до мінімуму.

В АМЕРИЦІ

ПРОДУЦЕНТ ОДНОГО З популярних ліків для лікування простуди „судафед", повідомив засоби масової інформації, що відкликає вище згаданий фабрикат з оббігу в цілій країні. Причиною цього була смерть двох осіб і захворіння третьої після вжиття пілюлі „судафед'. Конкретних доказів ще нема, але тому, що є підозріння, то краще відкликати з продажу цей продукт. Обидва смертні випадки, як і захворіння, сталися в стейті Вашінґтон в околицях місцевости Олимпія, столиці стейту.

ХОЧА ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ на цілому етапі воєнних дій в околицях Перської затоки включив до кола своїх найближчих помічників віцепрезидента Дена Квейла, то це ніяк не допомагає віцепрезидентові здобути більшу популярність. Аналітики твердять, що від самого початку засоби масової інформації постійно применшують долю віцепрезидента Д. Квейла в кожній ділянці — від політично-дипломатичної до особистої. Хоча Д. Квейл, будучи ще сенатором, постійно боровся за здобуття фонду на уліпшення оборонних ракет, котрі, до речі, виявилися дуже успішними саме в цій останній війні, про це майже не згадується. Також ніхто не підкреслює того, що єдиний віцепрезидент Д. Квейл завжди ставився з дозою скептицизму до всіх залицянь Міхаїла Ґорачова, що виявляється дуже оправданим у недавніх потягненнях совєтського вождя та його уряду. Все ж таки Д. Квейл, не може здобути собі заслуженого признання серед американської громадськости.

ВИГЛЯДАЄ, ЩО КІНЦЕВА розв'язка кризи нюйоркського щоденника „Дейлі Нюз" тепер залишається за англійським видавцем Робертом Мексвелом. Виявивши зацікавлення у можливості куплення цієї газети, Р. Максвелл впродовж наступних днів плянує переговорити з усіми в цьому конфлікті замішаними сторонами, щоби побачити чи йому це оплатиться. Мабуть найважливішою проблемою є договоритися з тими дев'ятьма з усіх десяти профспілками, які страйкують від 25-го жовтня минулого року. Ця справа набирає чимраз більшої ваги тому, що ще в січні видавець газети, Джеймс Годж заявив про закриття видавання „Дейлі Нюз" до 20-го березня якщо не зможуть дійти до порозуміння зі страйкуючими профспілками, або не найдуть купця.

ХОЧА ВСІ ТРИ АМЕРИКАНСЬКІ телевізійні мережі Ей-Бі-Сі, Сі-Бі-Ес і Ен-Бі-Сі є дуже вдоволені з покриття їхніми кореспондентами та дикторами воєнних подій в околицях Перської затоки, то з уваги на високі кошти всі вони будуть змушені зменшити бюджети одного чи двох відділів щоденних подій, а з тим і персоналу. Згідно із твердженнями керівника одної із телевізійних мереж, великі втрати вони потерпіли в оголошеннях і рекламах, що були припинені з уваги на воєнні події. Крім цього багато тих фірм, що реклямували свої товари на телевізійних мережах, повідтягали свої оголошення, бо боялись неґативних наслідків для них у випадках великих жертв.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Чи й для Ґорбачова є користь з війни проти Іраку?

Розгром Іраку кількатижневим американським „бліцкріґом" матиме кілька безпосередніх і посередніх (сподіваймося: позитивних) наслідків, щоб уже тепер назвати оці: ліквідація загрози від Саддама Гуссейна, коли б він заволодів близько-східнім нафтовим басейном й осягнув атомову зброю; вплив демократії на автократичний арабський світ (Ірак, Кувайт, Йорданія, Савді Арабія, Баграйн та інші); актуалізація проблеми палестинців; нова конфіґурація сил на Близькому Сході.

Поруч із зусиллями „фізично" відбудувати поруйновані війною Кувайт і Ірак, йтимуть одверті й закулісові дипломатичні заходи, буде підготовка до різних зустрічів на найвищому рівні, — не є виключена велика міжнародна мирова конференція. Все це буде пожнив'ям війни. Державні мужі, знавці й аналітики міжнародних справ будуть вираховувати, чи ціна великих людських жертв виправдала всі користі?...

Покищо кидається в очі одна користь, з погляду інтересів поярмлених Москвою країн, прохолодіння через цю війну американсько-совєтських відносин і можливо приспішення кінця ери Михаїла Ґорбачова. Президентові Бушеві закидали, що він перетягає струну публічним виявом своєї прихильности до Ґорбачова. Коли міжнародним пріоритетом стало з'єднання Німеччини, а для Америки пріоритетом стала редукція різних родів зброї, як передумова редукції астрономічного бюджетового дефіциту, — тоді всі інші проблеми опинилися були позаду, а між ними і проблема волелюбного руху народів СССР. Коли ж виринув конфлікт в просторі Перської затоки, то американському Президентові страшенно залежало на приязні Ґорбачова, щоб можна було перевести через Раду Безпеки Об'єднаних Націй потрібні ЗСА і коаліції протиіракські резолюції. СССР — це один із п'яти постійних членів Ради Безпеки з правом „вета", і таке „вето" совєтського амбасадора провалило б усю майстерно заплановану англійцями і американцями політичну підбудову під похід проти Саддама Гуссейна. Ґорбачов використовував цю корисну для нього коньюнктуру спершу для висилки проти Литви танків і переведення там погрому, опісля — для відвороту від „перебудовного" курсу в сторону диктаторського. Але не в усьому мав Ґорбачов удачу, бо проти нього виступив Едуард Шеварднадзе, кличучи його резиґнувати, виступив Борис Єльцин і сотні тисяч демонстрантів протестували проти нестерпних відносин, які витворилися в СССР.

До промахів і помилок Ґорбачова, зроблених ним на внутрішньому терені, — дійшла здається помилка і в закордонній політиці. Офіційно СССР належав до протиіракської міжнародної коаліції, бо підтримав резолюції ОН, але насправді Ґорбачов розійшовся з Америкою і членами цієї коаліції, бо був проти воєнних дій проти Іраку. Америка бажала за всяку ціну визволити Кувайт і знищити Саддама Гуссейна, уважаючи, що він, залишившись при владі, буде надалі потенціяльною загрозою для миру. Тож метою політики Джорджа Буша стало позбавити Саддама влади, по-можливості посадивши його на лаву підсудних. Ґорбачов, навпаки, поставив собі за ціль рятувати Саддама Гуссейна і цим завоювати симпатії арабів, прихильних Іракові. Для цієї цілі служив „мировий совєтський плян" і, коли він провалився, Москва хотіла рятувати Саддама Гуссейна впертими заходами на терені Об'єднаних Націй — проголосити перемир'я, щоб припинити пускання крови Іракові. Це була гра Ґорбачова і його дипломатія була така ясна, що про неї писали всі американські пресові коментатори і говорили американські державні мужі. Президент Буш ще мовчить, але він добре зорієнтований. З розгромом Іраку небувало в Америці зріс авторитет Джорджа Буша й атоматично в тій же Америці здискредитував себе Ґорбачов. Але не ліпшої думки про Ґорбачова і власні його підсовєтські громадяни, хоч і з інших причин.

На цьому місці згадувано вже, що від Ґорбачова відійшли всі інтелектуали й залишився при ньому третьорядний комуністичний ґарнітур. Він, як знаємо, має титул президента великодержави, але зберігання ним другого титулу — ґенсека Компартії, компромітує його, чого він здається, несвідомий. Ґорбачов щораз більше ізольований від народу й політичного світу у власній країні, а його оборона Саддама Гуссейна, нехай і тимчасово, але довела Ґорбачова до ізоляції в Західньому світі. І так останні два роки довели, що на місце многонадійного перебудовного Ґорбачова прийшов безнадійний Ґорбачов без перебудови, і його місце на політичній арені світу не є непорушне.

М. Мельник

ЧИ ІДЕЇ ЄЛЬЦИНА ПЕРЕМОЖУТЬ?

I.

Дев'ятнадцяте лютого можна б назвати історичною датою. Борис Єльцин, голова Верховної Ради Росії, у своєму слові на засіданні Верховної Ради СССР, переданому по телебаченні на цілий СССР, назвав Ґорбачова диктатором і запропонував, щоб Ґорбачов зрезиґнував. Та це тільки половина історії. Багато важнішою є пропозиція Єльцина, щоб екзекутивну владу в СССР передати Раді Федерації, що її створено у березні 1990 року і в склад якої входять представники союзних республік, автономних республік, автономних областей і автономних округів.

На другий день Верховна Рада СССР дала вотум довір'я Ґорбачову, та не дуже великою більшістю. Голосів було 292 „за", 29 „проти" і 27 стримались. Та тут треба взяти до уваги, що число депутатів є біля 500, отже в голосуванні взяло участь тільки 348 депутатів. Леонід Кравчук критикував Єльцина за його виступ.

Пропозиції Єльцина є тим більш важні, що під сучасну пору він є найбільш популярний російський політик. В основному Єльцин домагається резиґнації Ґорбачова не тільки тому, що він в економічній ділянці запровадив країну у сліпий кут. Пропонуючи передачу влади Раді Федерації, Єльцин змагає до найбільш основної зміни політичної структури СССР. Коли б це сталось, тоді імперія перестала б існувати. На її місце прийшла б або конфедерація до великої міри незалежних держав, або економічна спільнота на зразок европейського спільного ринку.

Єльцин зробив теж заклик до солдатів у Балтійських республіках, щоб вони не вживали сили проти цивільного населення, та заявив, що Росія може бути змушена створити свою власну армію, щоб боронити свою суверенність. Відповідаючи Єльцину, Ґорбачов схарактеризував його домагання як антиконституційні. Спробу створити армію Російської республіки і пропозицію передати владу Раді Федерації, як теж і звернення до Ґорбачова, щоб він зрезиґнував, можна б вважати і антиконституційними і незаконними акціями. Наприклад, на основі закону про порушення єдности території СССР, принятого в квітні 1990 року, кримінальним злочином вважаються „Заклики до насильницького повалення або зміни радянського державного і суспільного ладу...". Хто знає? Може Ґорбачов спробує посадити Єльцина на кілька літ до криміналу?.. Щось подібне до афери Хмари?

Ця остання заввага може виглядати на жарт, проте справа є багато більш серйозною. Недавно стала відомою таємна постанова Секретаріяту Центрального Комітету КП СССР з 29-го серпня 1990 року. Там дається доручення членам КП притягати до кримінальної відповідальности провідників різних націоналістичних організацій.

Кажуть теж, що автомобілевий випадок, що його мав Єльцин, не був випадковим... Також, коли під час наступу на Литву Єльцин поїхав до Риґи, його повідомили його співробітники, щоб не повертався до Москви, бо там подготовили на нього атентат. Тоді замість до Москви, Єльцин прилетів до Ленінґраду.

Та назагал, сьогодні маємо в СССР не тільки найбільш основні різниці думок в політичній, національно-політичній і соціяльно-економічній ділянках, але й двох визначних російських провідників. Роля тих провідників є незвичайно важлива тому, що вони стоять на голову вище від інших провідників. Усунення від влади одного чи другого мало б далекойдучі наслідки.

Чи Єльцин виграє? Чи ідеї Єльцина переможуть? Ґорбачов хоче за всяку ціну затримати імперію. Він теж незвичайно сильно зацікавлений у тім, щоб втриматись на посаді шефа уряду СССР з далекойдучими повновластями. Ідея президента, основна функція якого була б церемоніяльна репрезентація якоїсь німіцної асоціяції незалежних республік, йому цілком не подобається. Та сьогодні тяжко припустити, щоб Ґорбачову вдалося втримати монолітну державу минулих літ.

Які є можливості для втимання монолітної імперії? СССР складається з п'ятнадцяти республік-націй і всі вони різняться під оглядом мови, культури й історичного минулого. Іншими словами — це не є вітки того самого народу, не зразок галичан чи волиняків. І тому монолітний СССР треба порівнювати не з Америкою, а зі Швайцарією чи Канадою. Під сучасну пору обидві ці держави втримуються на принципі добровільности, хоч останніми часами канадійські французи починають серйозно думати про незалежність. Ще кращим прикладом такого роду монолітної держави є Юґославія. Ми всі знаємо, що там сьогодні діється.

Закінчення буде.

Дора Рак

ЖІНКИ І ВІЙНА

II.

Писані і підписані закони є одне, а їх стосування — це інша справа, яка залежить від гуманности воюючих сторін та інтерпретації постанов Женевських конвенцій. Є загальне спостереження, що в часі Другої світової війни менше їх дотримувались як в часі Першої світової війни, тому то й треба було їх скріпити у 1949 році. Але Друга світова війна мала 16 мільйонів полонених різних національностей (серед всіх партнерів війни). Відомо, що коло 3,000.000 совєтських полонених (із загального числа 7,800,000) загинули в німецьких таборах.

Жінки і Женевські конвенції

Основною постановою є Артикул 3, відомий як „спільний", бо він є у всіх трьох Женевських конвенціях, визначаючи мінімум охорони. Цей мінімум уточнений у сек. 1), яка каже: „Особи, які не беруть активної участи у ворожнечі, включаючи членів збройних сил, що зложили зброю, або є 'поза боєм' наслідком ран, недуги, затримки або з якої іншої причини, мають бути трактовані гуманно у всіх обставинах без різниці раси, барви (шкіри), релігії або віри, статі, уродження або майна, або із-за яких інших подібних критеріїв". У дальших точках вичислено різні форми насильства, що є заборонені.

Є ще інші постанови, які уточнюють трактування цивільного населення із спеціяльною увагою до жінок і дітей. І так, в Арт. 24 Женевської конвенції з 12-го серпня 1949 року, під заголовком „Цивільні" — воюючі сторони зобов'язані дати спеціяльну опіку дітям нижче 15-го року життя, а в Арт. 27 є слідуюча постанова: „Жінки мають бути спеціяльно охоронені від будь-яких нападів на їх честь, зокрема від збезчещення, примусової проституції або якогонебудь непристойного нападу".

Якщо йдеться про Женевську конвенцію, що займається військовополоненими (також з 8/12/49), то питання було б, чи вона відноситься до жінок і в якій мірі. Як будуть трактовані, коли попадуть в полон, американські жінки в цій арабській війні 1991 року, які не є під зброєю (бо їм закон забороняє), а лише діють як допоміжні сили. Тут буде стосований „Спільний артикул 3 , а крім цього в Арт. 14 є така окрема постанова: „Військовополонені управнені у всіх обставинах до пошани їх особи і чести".

„Жінки мають бути трактовані з повною увагою до їх статі і мають у всіх випадках користуватися таким прихильним трактуванням, яке є ґарантоване мужчинам". Артикул 16 цієї ж конвенції доповнює ці постанови.

В міру більшої участи жінок у воєнних діях безпосередньо або посередньо при збільшеній пошані в світі для людських і жіночих прав є ще ряд інших протєкційних постанов . Для прикладу — в Арт. 76 т. 2) читається: „Жінки вагідні або матері з немовлятами, які є арештовані, затримані або інтерновані в зв'язку із збройним конфлікстом, мають право на першенство у розгляді їх справ".

Також Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй ухвалила цілий ряд гуманітарних резолюцій у доповненні до Женевських конвенцій, Універсальної Декларації Людських Прав (12/10/1948), Декларації (тепер — конвенції) Прав Дитини (1959), щоб скріпити міжнародні гуманітарні закони. Резолюцією з 14-го грудня 1974 р. (3318/XXIX) Генеральна Асамблея проклямувала „Декларацію про охорону жінок і дітей в часі поготівля і збройного конфлікту", якою зобов'язує держави охороняти жінок і дітей, що належать до цивільного населення, від репресій та нелюдського жорстокого трактування.

Обидві сторони у теперішнім збройнім конфлікті підписали Женевські конвенції і зобов'язані дотримуватись постанов резолюцій ОН. Але чи в розпалі воєнних дій і бойовій запеклості переважатимуть гуманні інстинкти, чи, як у минулому писав Вольтéр: „Деструктивна фурія, звана війною, замінює людей, що повинні бути братами, у диких звірів".

У всіх війнах від непам'ятних часів найбільше терплять жінки і діти, чи то далеко в запіллі, чи то під фронтовим обстрілом. А ті жінки, що беруть участь у військових формаціях — із зброєю в руках або лиш як помічна служба, мусять бути приготовані на усі наслідки воєнних дій, урівноправнені в обличчі смерти.

* * *

Війна на Арабському півострові добігала кінця, лишаючи за собою знищення майже апокаліптичних розмірів. Під приманливою назвою — не як „Третя світова війна", а як „Буря над постелею", що з моря, з піднебесних просторів та пустельних пісків несла руїну найстаршій цивілізації світу, де й біблійний рай мав бути, — та лишає за собою розриту могилами пустелю.

Пісок пустелі і часу поволі засипле сліди новочасного жорстокого знищення, успокоїть ворожнечі, а людство запише в історію ще одну людовбивчу війну.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Галина Колесса

Студентський концерт в УІА

Відвідувачі концертів з серії „Музика в Інституті", що провадяться при Українському Інституті Америки в Мангеттені, мають змогу не тільки бувати на виступах зрілих мистців, але й бути свідками творчого росту молодих музиків, які щойно починають свою кар'єру.

Такий „студентський" концерт відбувся в неділю, 17-го лютого, в присутності добірної публіки, серед якої крім постійних відвідувачів було багато і неукраїнців. В концерті брали участь чотири виконавці: скрипалі Петро і Тарас Криси, та піяністи — Віктор Марків і Олександер Слободяник, молодший. Всі вони пішли слідами своїх батьків. Петро і Тарас Криси — сини видатного скрипаля світової слави Олега Криси і піяністки Тетяни Чекіної. Свою музичну освіту вони почали у Києві і продовжували у Москві, де в той час проживали їхні батьки. Виростаючи в музичній атмосфері, Петро і Тарас були свідками творчої праці своїх батьків і з їх прикладу багато чому навчилися, почерпнувши для себе багато корисного. Студіювали вони у музичній школі при Інституті ім. Ґнєсіних (в училищі при Московській консерваторії). Тарас — ще і в Московській Консерваторії до 1989 року. Того ж року разом з батьками молоді адепти музики переїхали до Ню Йорку, де і були прийняті до однієї з найкращих музичних шкіл в Америці — Мангеттен Скул оф Мюзік. Минулого року брати Криси брали участь у світовому музичному фестивалі „Шлезвік — Гольштайн" в Німеччині як камерні виконавці і солісти симфонічної оркестри і були повторно запрошені дати концерти по Европі в складі Фестивальної камерної оркестри. В недільному концерті у виконанні Петра і Тараса Крисів прозвучали твори Чайковського, Сен-Санса і Брамса; партію фортепіяна виконувала Тетяна Чекіна.

З творами Ліста, Рахманінова і Джінастери виступив піяніст Віктор Марків, студент Гарт Мюзік Скул при Гартфордському університеті. Віктор теж продовжує родинні музичні традиції — його батько Богдан Марків є професійним скрипалем і дириґентом, а мати — співачка. Свою музичну освіту піяніст почав у дев'ятирічному віці під керівництвом батька, а починаючи з 13-го року життя він з успіхом виступає як соліст з симфонічною оркестрою, виконуючи вдумливо концерти Гайдна, Бетговена та інших.

Як заключний номер концерту-попису прозвучала Соната бе-моль Фредеріка Шопена. Її виконав наймолодший з учасників імпрези, 16-літній Олександер Слободяник, молодший. Не зважаючи на молодий вік, Олександер вже має за собою перемоги в різних музичних конкурсах і численні виступи на американських сценах. За півтора року перебування на терені ЗСА він став лавреатом Першої премії Міжнародного Концертного Огляду молодих артистів, будучи, до речі, наймолодшим учасником в історії цього змагання і, внаслідок перемоги, здобувши право на професійного менеджера і на дебют в Ню Йорку. Молодий піяніст отримав також концертовий приз імени Ричмонда, а свій перший сольовий концерт дав у Бард Коледжі. З того часу він концертує по Америці, виконуючи Другий концерт Рахманінова з різними симфонічними оркестрами. Молоденький музика є сином світової слави піяніста Олександра Слободяника. Олександер, молодший, навчався в Московській Центральній музичній школі при Московській Консерваторії і в музичній школі при Інституті імени Ґнєсіних в Москві, а після приїзду до Ню Йорку студіює в Мангеттен Скул оф Мюзік.

Виступи молодих музиків пройшли з успіхом, залишаючи велике враження у публіки. Треба відзначити позитивну ролю Українського Інституту Америки в Ню Йорку за влаштовування такого роду імпрез, бо вони дають можливість молодим мистцям виступити на серйозній сцені і набирати щораз більшого досвіду, а слухачам — краще пізнати підростаючі таланти.

Галина Маняко

Альбатрос

(Моєму Батькові)

Я прилечу до тебе альбатросом,
Крилом любови ніжно обійму,
Зігрію щедрим серцем твою осінь,
І проліском розвеселю зиму.

Я прилечу до тебе альбатросом,
На крилах Україну принесу,
Розсиплю навкруги карпатські роси,
Тебе євшана дотиком спасу.

Я — альбатрос. І у життєвім морі
Для мене — найдорожчий рідний край,
Степи козацькі, батьківщини зорі
І музики весільний водограй.

Я — альбатрос. В моїх двох крилах воля,
Що надиха на зоряний політ,
Я вибрала собі буремну долю,
Щоб не скував мою вітчизну лід.

Але зі злом у вічному двобою
Життя моє помножене стократ,
Живу піснями, правдою, любов'ю,
Ношу у море роси із Карпат.

Оксана Крушельницька

ЩО ПРИХОВУЄ РУБРИКА?

I.

У совєтській партійній пресі обласного, районного та міського рівнів в Україні ще й зараз продовжує фіґурувати рубрика „Наш радянський спосіб життя". Під нею публікуються дописи, які мало що спільного мають з правдою життя. За найкращий матеріял для даної рубрики служить порівняння 'бідної' минувшини з „достойностями" нинішнього дня. Для того вишукується село, де колись не було школи, а за совєтських часів її збудували, або провели до села електрику, проклали асфальтову дорогу, на території села виросли нові колгоспні фарми, нові оселі „з великими світлими вікнами, в яких повно сонця", а в містах з'явилися нові заводи. Одне слово, рубрика „Наш радянський спосіб життя" фокусує в собі всі крихти того, що можна вважати за досягнення в роки існування совєтської влади на тій чи іншій території.

Без сумніву, всякого мислячого кореспондента просто верне від таких примітивних фактів, що наприкінці XX сторіччя аж ніяк не можна вважати за поступ, а хіба за жалюгідне плентання за чужим возом. Тому багато відразу перейшло в демократичні видання, щоб чесно служити своєму народові. Проте залишається ще немало здібних журналістів у пресі, що прихильна партії, бо рік тому там проведено значне підвищення платні (правда, воно далеко не відповідає підвищенню платні партійним працівникам!). І за те потрібно відпрацьовувати так, як того вимагає партійний апарат, якому належить газета. А він вимагає не критикувати, а хвалити совєтський лад, задурманюючи людей перевагами, придумуваними на його користь. І журналістський апарат партійних газет, притлумлюючи свою протестуючу совість, таки назбирує фактів, які б хоч поверхово здавалися правдивими, й, еквілібруючи запасом художніх термінів, живописує про те, яке 'щастя' принесла в їхній край совєтська влада, тобто готує опіюм для довірливого читача, сподіваючись, що він за звичкою все ще думає: раз газета пише — значить правда.

Отакою „правдою" партійна совєтська преса годує своїх читачів упродовж десятиріч, змушуючи сприймати світ примітивно, відучуючи логічно мислити й аналізувати. А розмислювати є над чим і аналізуовати є що.

Те, наприклад, що кілометри електроліній прокладаються між населеними пунктами, правда. Можна сказати, свято виконується настанова „великого світоча" Леніна, що комунізм — це „совєтська влада плюс електрифікація" країни. Проте якість цієї електрифікації така ж сама, як і якість совєтської влади. Ті лінії несуть таку низьку напругу, що лямпочки ледве жевріють, а побутові прилади виходять з ладу. Та що там якийсь холодильник чи пральна машина, , телевізор, що зіпсувалися. Без попередження відлучаються цілі електролінії, й лікарням доводиться мати свої ґенератори, щоб не опинитися під час операції в кризі. Важливо, що ліній колометри протягли. В обласних об'єднаннях електромереж з гордістю називають цифри, бо вони щороку зростають. Тим часом колгоспним дояркам доводиться доїти по двадцять і більше корів вручну тричі на день, бо апарати не працюють, гній викидати вручну, корми роздавати теж, і так далі.

Дивна річ, чи не так, отака електрифікація. Ніби є і ніби нема.

Окрім того, хоч тих електроліній стає все більше і більше, їх все одно не вистачає, і далеко не всі віддалені гірські села в Карпатах мають свої хати прилучені до світла. Таким чином ні про який телевізор мріяти тут не можна.

Щоб гуцулові з Рахівщини на Закарпатті, Косівщини на Івано-Франківщині чи бойкові зі Сколівщини, Турківщини на Львівщині дістатися до свіжих новин, треба подолати пішо кілометри шляху до більшого села, звідки вже автобусом можна дібратися до районового центру. Так само він мусить добиратися до телефону, до медичної допомоги, до крамниці, до шевця чи кравця. Тобто до всього, в чому винакає щоденна потреба. А таких присілків і хуторів немало в Карпатах.

Коли ми читаємо про те, що в Совєтському Союзі всі діти вчаться в школах, — вірмо, вчаться. Цей аспект у совєтській пресі мусолиться сотні разів. І все в один і той же спосіб: скільки шкіл було, а скільки є тепер; скільки вчителів було колись, а скільки — тепер. Тобто — відсотки, відсотки і відсотки. І все в тих співвідношеннях — на користь совєтської влади, яка принесла право на освіту, дає знання кожному, навіть тому, хто зовсім не хоче вчитися.

Проте загляньмо в совєтські школи зблизька, а не через газетні сторінки пропартійної преси. Погляньмо, в яких умовах вчаться діти, і цього буде досить, щоб зрозуміти, в яких труднощах дається освіта совєтським дітям. У клясі сидить по 35-40 учнів. Учитель надриває голос, щоб пояснити лекцію, але до кожної дитини він не в змозі підійти, поцікавитися, як засвоює поданий матеріял. Через одну-дві години діти від задухи і шуму вже нічого не сприймають. Провітрювати кляси можна лише на перерві, відкриваючи вікна, бо про кондиціонери повітря тут знають стільки ж, як і про комп'ютери. Діти дрімають або дехто й зовсім спить, а вчитель продовжує свій запланований виклад, щоб встигати за програмою.

Останніми роками Міністерство освіти СССР запровадило „годину здоров'я". Це — година поміж лекціями, під час якої діти повинні побігати, побавитися, щоб трохи відпочити. „Година здоров'я", на думку міністерських бюрократів, мала б повернути дитині втрачені фізичні сили й допомогти далі активно засвоювати програмовий матеріял. Вчителі сприйняли ці міністерські витівки за чергову спробу втекти від реальности, але вказівку спробували виконувати. Що з того вийшло? У погідний день можна було побігати на шкільному подвір'ї, а в дощ, мороз... Так „година здоров'я" проходила в тій же задушливій клясі. І вчителі мало-помалу, всупереч міністерській вказівці, відмовились від цієї затії. „Нам потрібні нормальні школи, — заявляють совєтські вчителі, — а не півзаходи".

Далі буде.

Студія мистецького слова Л. Крушельницької запрошена на Україну

Минулого року під час відвідин Америки директор Львівської Спілки Театральних діячів України, Роман Кушнір, зацікавився театральною діяльністю молодих українців в Ню Йорку. Він був особливо захоплений Студією Мистецького Слова Лідії Крушельницької і її юними акторами. Добре усвідомлюючи безмежне зацікавлення його співвітчизників українською діяспорою, він запросив студію здійснити турне в Україні, виступаючи у Львові, Івано-Франківському, Тернополі, Дрогобичі, Києві, Ужгороді та інших містах України.

Для нашої молоді — це моральний тріюмф. Довгі роки наполегливої праці студійців у плеканні рідного українського слова на поселеннях, дали їм змогу проявитись у театральних виступах, які з великим ентузіязмом зустрічали українські громади найбільших американських та канадських міст.

Студійці захоплено прийняли запрошення львівського директора. Адже їхня мрія — виступати в Україні, засвідчити своїм ровесникам в батьківщині, що вони не забули рідного слова — може нарешті здійснитися. Але дорога в Україну далека і пов'язана з різними турботами, найперше фінансовими.

Отож ми звертаємось до українського громадянства до наших установ, організацій з проханням здійснити мрію юних акторів, допомогти реалізувати перший в історії театральний виступ молоді, родженої в Америці, на рідних українських землях.

Для української громади Північної Америки — це прекрасна нагода виявити свою підтримку Студії Мистецького Слова, яка протягом 25-ти років давала громаді душевну насолоду своїми дійсно високо мистецькими постановами творів Шевченка, Українки, Франка, Старицького та інших і яка щороку своєю участю збагачувала громадські святкування та імпрези.

В цей час коли громадянство обтяжене різними фінансовими обов'язками, просимо не забути Студію Мистецького Слова, просимо не забути нашої молоді. Вона поїде в Україну не лиш в ролі актора, а також в ролі амбасадора між українськими громадами у вільному світі і іншими братами і сестрами в Україні, які ще все далі провадять боротьбу за свою незалежність.

Допоможіть нам здійснити цей так важливий задум.

Чеки слід виставляти на: U.C.D.A. Inc. Stage Ensemble Конто ч. 11571-02 і висилати на адресу: Self-Reliance (N. Y.) F.C.U. 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003. Усі пожертви звільнені від податків.

За Комітет Прихильників Студії — Варка Бачинська, Іван Винник, Любомир Зелик, Юрій Ференцевич.

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗАСТІЙ В АМЕРИЦІ та надзвичайний вияв ощадности серед японських покупців починає мати вплив на великих японських автомобільних продуцентів. Їх це змусило значно зменшити своє вироби, зокрема, коли йдеться про автомобілі більшої величини та призадуматися над плянами дальшої розбудови своєї індустрії в Північній Америці. Однак не зважаючи на те, що японці зменшили своє виробництво автомобілів, майже всі аналітики цієї індустрії твердять, що вони вийдуть переможцяни на американському ринку, коштом американських виробництв. З уваги на делікатне політичне значення цих фактів, японські керівники автомобільної індустрії стараються малювати подібну до американської картину, що її переходить американська автомобільна індустрія.

Youngstown District Committee of the Ukrainian National Association

announces that its

ANNUAL & ORGANIZATIONAL DISTRICT MEETING

will be held

Sunday, March 10, 1991 at 12:30 p.m.
at St. Anne's Ukrainian Catholic Church Hall
4310 Kirk Road, Youngstown, Ohio

Obligated to attend the annual meeting as voting members are District Committee Officers, Convention Delegates and two delegates from the following Branches:

119, 218, 230, 274, 348

All UNA members are welcome as guests at the meeting.

Meeting will be attended by:

Ulana M. Diachuk — UNA Supreme President
Taras Szmagala — UNA Supreme Auditor

DISTRICT COMMITTEE:

Estelle Woloshyn, Chairman
Helene Senediak, Secretary
Mary Makar, Treasurer

ЗАГАЛЬНІ РІЧНІ ЗБОРИ

Української Православної Федеральної Кредитової Кооперативи в Ню Йорку

вудбудуться

в неділю, 10-го березня 1991 р. о год. 1-ій по пол.
в залі української православної катедри
св. Володимира в Ню Йорку
160 West 82nd Street, New York, N.Y. 10024

ПОРЯДОК ЗБОРІВ

1. Відкриття зборів
2. Читання протоколу з попередніх Загальних Річних Зборів
3. Звіти:
   а) Голови Ради Директорів
   б) Скарбника
   в) Позичкового референта
   г) Контрольної Комісії
4. Обговорення і прийняття звітів
5. Вибір трьох членів Ради Директорів
6. Прелімінарний бюджет на 1991 рік
7. Вільні внéски
8. Закриття

Центр українського мистецтва — наша гордість

Кожна української громада в діяспорі має щось, чим може похвалитися, щось, що є її гордістю.

В Лос Анджелесі, Каліф., є Центр Українського Мистецтва. Це мала горстка ідейних одиниць — любителів не тільки українського, але й світового мистецтва. Ця горстка стала на прю неможливостей, які були тільки мрією в часі. Вона доказала, що наполеглива праця, віра в здобуття і зреалізування своїх мрій може бути і є можливим до виконання.

Так постав Центр Українського Мистецтва в Лос Анджелесі десять років тому. Своє заснування почав він першою виставкою емалій К. Шонк-Русича в грудні 1980 року. Ця виставка мала великий успіх — з лекціями і показами, як почати працю над створенням образів на емалії, проваджених самим мистцем К. Шонк-Русичем. Це були початки праці ЦУМ в Лос Анджелесі. Кожного року ЦУМ влаштовує найменше чотири виставки українських мистців з різних жанрів їх праці, на відкритті яких є присутні самі мистці, які пояснюють свою працю, свої мрії і надії.

На виставці картин мистця Віталія Литвина (зліва): Х. Шмотолоха, А. Долинюк, С. Шмотолоха, О. Долинюк, Д. Чайковська, мистець В. Литвин, Ю. Децик, Н. Орлинс, Б. Вжесневський, З. Вжесневська.

Були вже виставки таких видатних українських мистців як Я. Гніздовський, Т. Вірста, О. Мазурик, Рем Богадин, К. Росандич, Н. Сомко, Віталій Литвин, Іван Остафійчук (зі Львова) й інших. Окрім оливних і водяних пейзажів ЦУМ влаштував такі виставки: кераміка — Т. Дяків, скульптура і кераміка — А. Прийма, писанки — Т. Осадца, мистецькі фіґури з глини — А. Кулик, виставки вишивок, показу ноші з приміненням вишивки для буденного вжитку на модерних суконках, виставка ляльок з приватних колекцій, виставка вишиваних рушників, декотрі з них начисляють вже по сто років. Зорганізовано концерт відомого скрипаля Британа. Висвітлювано фільми з України в часі вечора-зустрічі з Олесем Янчуком — режисером. Відбувалися успішні вистави мистців, які живуть в Каліфорнії, вистава писанок і вітражів Зеновії Вжесневської, кераміки Ліди Мотрук. На черзі — вистава оливних і водних праць Оксани Орел з Лонґ Біч, Каліфорнія. Одним великим досягненням ЦУМ є лекції, які відбуваються досить часто і які здобули розголос між чужинцями. Можна сміло твердити, на тих лекціях є багато чужинців, які з охотою вивчають, як писати українські писанки, як робити кераміку, ґердани, петриківку, як вишивати чи робити прикраси на ялинку, або плести косички і пташки з тіста на колачі. Чужинці горді, що дають раду вивчити ту екзотичну красу українського мистецтва.

Останньо дуже популярні є лекції гри на бандурі й сопілці. Їх інструкторами є вишколені музики, мистці з даної ділянки, яку викладають.

ЦУМ добився в уряді міста Лос Анджелесу грошової підтримки „ґранд", яка уможливлює влаштування виставок по музеях і університетах з відповідними друкованими брошурками — інформаціями англійською мовою. Запрошення, як й інформації про українське мистецтво зроблені дуже принадно, з великим смаком.

Протягом 10-літнього існування ЦУМ виставки були проведені — і то по кілька разів, в університетах, в музеях, в бібліотеках міста. Кожного року перед Різдвом і перед Великоднем ЦУМ влаштовує так званий „Опен Гауз", де є показ печива, традиційних страв на дане свято, ялинка, колядники з молодечих організацій, як Пласт і СУМ, які виступають у вишивках з традиційним вертепом, освітленою зорею, смертю, козою і що там тільки повинно бути. Присутні гості мають перекуску і показ, як робити з тіста прикраси на калачі та бабки.

Центр Українського Мистецтва має одну велику ціль, для здійснення якої вперто працює: створення в Лос Анджелесі Музею Українського Мистецтва.

Управа ЦУМ складається з 9 членів. Директором є Дарія Чайковська, заступником і мистецьким керівником — Зеновія Вжесневська.

Горстка тих ідейних мрійників поволі здобуває щораз більше зацікавлення в Лос Анджелесі.

ЦУМ не є заробкове товариство. Їх дохід на всі ті безчисленні видатки є тільки пожертви громадян, як і „ґранд" від міста. З тих скромних доходів вони „витискають" останні соки, щоб гідно репрезентувати українське мистецтво серед чужинців. Управа ЦУМ, як і члени жертвують свій час безкорисно, щоб тільки хоч трохи зрушити вперед свою ідею-мрію, створення Музею Українського Мистецтва в Лос Анджелесі, щоб був окрасою Каліфорнії.

Тим мрійникам належиться признання і підтримка не тільки від української громади в Лос Анджелесі, але і від всіх українців Америки. Підтримка не тільки моральна, але й фінансова...

Оля Муць

В Ню Йорку вшанували пам'ять О. Мешко

Пам'ять Оксани Мешко вшанували в Ню Йорку 9-го лютого ц. р. на вечорі, який влаштувала організація „Людські права в XX ст." (колишня Українська Гельсінкська Спілка). На жалобних зборах говорили Надія Світлична і Ніна Строката-Караванська, посестри покійної в правозахисній праці.

Надія Світлична нагадала, що Оксана Мешко померла 2-го січня від крововиливу в мозок. 28-го грудня її підібрала швидка допомога на вулиці в Києві, хоча ще напередодні вона керувала нарадою Гельсінкського Комітету.

За висловом Євгена Сверстюка, Оксана Мешко була жінкою епохи.. Народилася вона в 1905 році в селянській родині, прожила цікаве, бурхливе, трагічне життя. 1920 року її батька розстріляли невідомо за що, брат Євген теж загинув невідомо чому. Дядько Олександер Янко перед революцією був на каторзі, в 1936 році його заарештували знову і він вже не повернувся.

У 1920-их роках Оксану Мешко переслідували, виключали з вищих шкіл. Нарешті в 1931 році вона закінчила Дніпропетровський інститут народної освіти. Була одружена. Чоловіка в 1935 році заарештували. Вийшов з тюрми морально надщербленим, виїхав на Урал. Оксана лишилася сама з двома дітьми. Пізніше з чоловіком і старшим сином жила в Тамбові, молодший син якийсь час був з бабусею.

Війна принесла страшне горе. Чоловіка забрали в армію. Бомба впала на будинок, де жила родина, убила старшого сина. Заарештували сестру Віру, а в 1947 році Оксану. Обом інкримінували намір убити Хрущова.

Після смерти Сталіна Оксану реабілітували. В Києві зустрілася з сином, якого дев'ять з половиною років не бачила; він жив з бабусею у тяжких умовах, після смерти бабусі — сам, хворів. Спочатку було відчуження, потім знайшли спільну мову.

Оксана Мешко активно включилася в рух шістдесятників, співпрацювала з Євгеном Сверстюком, організовувала літературні вечори, уміла притягати людей до співпраці. Була співзасновницею Української Гельсінкської Групи. 9-го лютого 1976 року, в день створення Групи, на квартирі у Руденків, де вона жила з Раїсою Руденко, у вікно посипалося каміння. Оксані Мешко поранило руку.

У 1980 році, коли всі молоді були за ґратами, прийшла черга на Оксану Мешко. Хвору 75-літню жінку посадили в психіятричну лікарню. Там вона зібрала матеріяли для бюлетеня про зловживання у психіятричних лікарнях. З лікарні випустили. Знову заарештували і засудили до 6 місяців ув'язнення і п'яти років заслання. Під конвоєм привезли до Хабаровського краю. Там жила в глушині, відрізана від світу, живцем похована.

Повернулася до Києва, знову взялася за працю. Своєю енерґією запалювала молодь.

Похорон Оксани Мешко був багатолюдний. Похована на Байковому цвинтарі.

Після виступу Світличної, Кирило Стеценко заграв на скрипці сумну мелодію — власну композицію.

Ніна Строката-Караванська почала свій виступ із слів про те, що життя незвичайних людей є відбитком епохи. 70 років ішов наступ на українців і життя їх було нелегким. Одним із засобів порятунку був виїзд з України, Оксана Мешко це теж пробувала. Мало хто з батьків говорив дітям правду, Мешко була з тих, хто говорив. Виховала Олеся Сергієнка, у найчорніші дні, він не сумнівався у майбутньому України. Відвага була основною рисою характеру Оксани Мешко.

В 1979 році Строката жила в містечку Таруса, недалеко від Москви. До неї приїздила Мешко: „Напиши це, зроби це". Не можна було їй сказати „Ні": стара жінка спеціяльно приїхала. Раз прийшли каґебісти. З ними була жінка — робили особистий обшук. Оксана Мешко так пручалася, що жінці синяк набила.

Комітет „Гельсінкі-90", створений на Україні — останнє досягнення Оксани Мешко.

Строката нагадала про страшні снігопади-пургу, що бували в Хабаровському краї, де була на засланні О. Мешко. Пурга засипала вхід до її хатини. Коли починалася пурга, Мешко тепло вдягалася і протоптувала стежку від дверей хатини до дороги, щоб пізніше можна було вийти. так і в Києві протоптувала стежку зобов'язань: „Яким неймовірним тиском падали на нас ті умови, а вона діяла — герой нашого часу. В нашій пам'яті повинні жити її мужність та безкомпромісовість".

На кінець Строката прочитала уривок з вірша Караванського „Молімось за душу":

О, ясна зірка нашого
жіноцтва!
Киянка із душею Жанни
д'Арк!
Доби нової стань живим
пророцтвом
І в горобину ніч палай, як
жар!

Скрипаль Кирило Стеценко заграв сумну мелодію М. Лисенка.

Л. Дражевська

УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ ЗСА
Ґарден Стейт Артс Центер
Субота, 15-го червня 1991 року

ВИСТУПАЮТЬ ТАКІ АРТИСТИ:
ЯВІР — вокальний ансамбль з Києва
СОПІЛКА — танцювальний ансамбль з Едмонтону
ЛІТАЮЧІ КОЗАКИ — з Едмонтону
ОЛЕСЯ КУЗИШИНА ТРІО — з Ню Джерзі
АЛЕКСАНДЕР ГОЛУБ

ПРОГРАМА ДНЯ:
Спортові турніри — 9-та рано
Програма на плязі — 11-та рано
Мистецькі виставки — 11-та рано
Концерт — 3:30 по пол.
Забава — 9:30 веч.
RAMADA HOTEL, East Hanover, N.J.
при звуках оркестри „НОВЕ ПОКОЛІННЯ"
і ОЛЕСЯ КУЗИШИНА ТРІО

За квитками, просимо телефонувати до Ярослава Івахова **на число (201) 369-5164**

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок, 4-го березня 1991 року упокоїлася в Бозі

бл. п.

Марія Плешкевич

на 85-му році життя

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ у вівторок, 5-го березня в похоронному заведенні Капи, а ПОХОРОН у середу, 6-го березня 1991 р. до катедри св. о. Миколая, опісля на цвинтар св. о. Миколая.

РОДИНА

ГОЛОВНА КВАРТИРА Палестинської Визвольної Організації, яка, як відомо, приміщується в Тунісі, опублікувала 3-го березня звернення до генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй Гавіє Переза де-Куеяра з проханням і вимогою негайно припинити переслідування палестинців в Кувайті. Після визволення кувайтці сконцентрували свою злість на палестинцях, які симпатизували весь час з Саддамом Гуссейном, а тепер опинились в дуже незручному положенні не тільки в Кувайті, але також на окупованих Ізраїлем землях та інших країнах. До окупації Кувайту іракськими військами палестинців було там приблизно 350,000 осіб. Свідки розказують, що палестинці були першими, які вітали „переможну" іракську армію, а також співпрацювали з окупантським режимом на протязі сімох місяців. Не треба отже дивуватися, кажуть спостерігачі, що ця їхня поведінка викликала злість в кувайтців.

У ДЕСЯТУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
найдорожчого мого МУЖА
і нашого ніколи незабутнього

св. п. інж.

БОГДАНА-ДАДИ РАКА

будуть відправлені

в днях 10-го і 11-го березня 1991 р.

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в церквах:

св. Юра в Ню Йорку;
Чесного Хреста в Асторії, Н. Й.;
св. Йосафата в Ґлен Ков, Н. Й.

Просимо приятелів ласкаво згадати дорогого Даду в своїх думках і молитвах.

Дякуємо!

Дружина — ОКСАНА з родиною

У ПЕРШУ СУМНУ І НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого найдорожчого і ніколи незабутнього
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

бл. п.

о. ЮЛІЯНА ОСАДЦИ

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в середу, 13-го березня 1991 р.

в церквах:

св. Володимира, Ґлен Спей, о год. 9-ій рано;
св. Андрія, Гемптонбурґ, о год. 9-ій рано;
св. Михаїла, Йонкерс, о год. 8:30 рано;
св. Юра, Ню Йорк, о год. 7-ій рано;
св. Николая, Бруклин, о год. 9-ій рано;
св. Івана Хрестителя, Кенмор, о год. 9-ій рано, 14-го березня;
Пресвятої Тройці, Стетен Айленд, о годині 9-ій рано.

Просимо згадати покійного в цей день у своїх молитвах.

Дружина — СТЕФАНІЯ
Дочка — ОКСАНА з мужем РОМАНОМ і дочкою ЛІСЬОЮ
Син — СТЕФАН

Ділимося сумною вісткою з членством Українського Національного Руху і системи ІСНО та всією українською спільнотою, що дня 10-го лютого 1991 р. відійшов у вічність

сл. п. д-р

Володимир Процюк

кол. член Екзекутиви Світової Координаційної Ради ІСНО, провідний член ОУН, кол. Тереновий Провідник ОУН в Німеччині, секретар УЦК в Кракові, політичний в'язень німецьких тюрем, голова Українського Громадського Комітету в Мюнхені, головний секретар ЦУ ОДВУ в ЗСА, активний член багатьох українських організацій і товариств.

ПОХРОН відбувся 16-го лютого 1991 р. на цвинтарі Факс Чейс у Філядельфії. Па.

Дружині, синам та ближчій і дальшій родині висловлюємо наші найглибші співчуття.

Світова Координаційна Рада ІСНО

Ділимося сумною вісткою з рідними та друзями, що дня 20-го лютого 1991 р. на 69-му році життя, нагло відійшов у вічність наш дорогий ДРУГ

сл. п.

Євген Писарський

Покійний був учасником повстанської боротьби на Волині, а в повоєнному часі в Австрії та Франції був організатором і керівником театральних гуртків та брав участь в хорових ансамблях. Був членом ОУН, ОДВУ, Союзу Ветеранів Армії УНР і Українського Резистансу, Об'єднання Прихильників УНР і Товариства Сприяння Народньому Рухові в Україні.

Залишив у смутку:
дружину — СТЕФАНІЮ
синів — РОМАНА і ЮРКА
та двох внуків

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 25-го лютого 1991 р. Тлінні останки покійного поховано на цвинтарі Forest Lawn Memorial Park в Сант Полі, Міннесота.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

32-ий Відділ ОДВУ

Семінар хорових диригентів

Українське Музичне Товариство Альберти організує цього літа XVI семінар хорових диригентів в Едмонтоні. Семінар відбудеться від 11-го до 25-го серпня 1991 року в Інституті св. Івана. Головним викладачем та відповідальним за програму навчання є маестро Володимир Колесник, йому до помочі є диригенти — знавці окремих ділянок музики та хорового мистецтва. Програма навчання включає різні теми: робота диригента над партитурою, аналіза нового твору, проблеми художньо-виконавської практики, проблеми інтерпретації твору, майстерність хорового співу, культура мови, дикція, хорознавство, українська музика, вокал, техніка диригування, практична робота учасників з семінарним хором та двома піяністами. Багато часу присвячується церковній музиці — стиль музичної мови, драматургія та виконавські особливості літургійних творів різних композиторів. Побудова Літургії, обрядове значення її окремих частин.

Кожного року учасники вивчають близько 10 нових творів різних жанрів, запізнаються з характером та специфікою української хорової музики.

На загальне бажання учасників попередніх семінарів, цього року музичне товариство вперше організує семінар для диригентів-керівників дитячих та шкільних хорів. Цей семінар відбудеться 3 — 10-го серпня в Інституті св. Івана. В семінарі можуть взяти участь диригенти дитячих та шкільних хорів, учителі Рідних Шкіл і публічних шкільних систем та всі бажаючі вивчити характер і специфіку ведення дитячих та шкільних хорів.

Програма навчання цього семінару включає: 1. Дитячий голос: а) Методи виявлення та визначення дитячого голосу (примарне звучання, діяпазон дитячого голосу пов'язаний з віком, тембр, сила та теситура голосу), б) Типи дитячих голосів (вікові особливості, регістри, резонатори дитячих голосів), в) Специфічні особливості дитячого голосового апарату (у хлопчиків, у дівчат). 2. Співоче голосоутворення у дітей. 3. Особливості розвитку співацького голосу дитини. 4. Виховання дитячого співацького голосу у хорі. 5. Методика хорового співу у дитячому хорі. 6. Загальномузичне виховання членів дитячого хору. 7. Диригент-вихователь дитячого хору (специфіка роботи диригента дитячого хору). 8. Хоровий репертуар дитячих хорів. 9. Українська музика для дітей. 10. Практична робота з дитячим хором. 11. Музична грамота.

Музичне мистецтво — це один з наймогутніших засобів виховання, з допомогою якого здійснюється формування особистості. Його сила у впливі на почуття. Враження дитинства часто залишаються на все життя, тому використання музики як засобу виховання дітей є одним з найважливіших завдань шкільних закладів.

Музичне товариство звертається до наших інституцій, організацій, шкіл спонзорувати своїх диригентів та учителів музики, щоб вони могли взяти участь у вищезгаданому семінарі, де вони набудуть відповідного досвіду для праці з нашими дітьми, нашим майбутнім.

За інформаціями просимо звертатися: Ukrainian Music Society of Alberta, 11728-97 St. Edmonton, Alta. T5G 1Y2; tel.: (403) 474-9774.

Марія Дитиняк

PIONEER SETTLERS

UKRAINIANS IN THE DAUPHIN AREA

1986-1926

by Michael Ewanchuk

Накладом автора, Вінніпеґ, 1988, друком Дерксен Прінтерс, Штайнбах, стор. 253. Ціна 14.00 дол.

Можна набути у книгарні Свободи.

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує долучити до ціни 7% продажного податку.

УВАГА УЧНІ/СТУДЕНТИ!

ЧИ ВИ БАЖАЄТЕ ПЕРЕПИСУВАТИСЯ ІЗ СВОЇМИ РОВЕСНИКАМИ НА УКРАЇНІ?

СТУДЕНТИ УКРАЇНИ бажають з Вами листуватися. Якщо Ви згідні, УНСоюз постарається підшукати для Вас відповідного товариша/шку у листуванні у Вашім віці.
Просимо виповнити нижчеподану анкету і вислати на адресу:

Andre J. Worobec
Fraternal Activities Coordinator
Ukrainian National Association
30 Montgomery St. 3rd fl.
Jersey City, N.J. 07302

Ім'я і прізвище ....
Дата народження ....
Адреса ....
Місто ....
Стейт/провінц. .... пошт. код. ....
Я хочу переписуватися з (......) хлопцем (......) дівчиною у віці (......) років (......) не робить різниці.
Я .... є членом — Пласт (....) - СУМ (....) - ОДУМ (....) — УНС — Відд. ч. .....
інші — організації ....
Я цікавлюся ....
Мій „пен пел" мав/мала зацікавлення ....
не робить різниці ....
Підпис учня/учениці ....

САМЕ ТЕПЕР ПОРА ПЛЯНУВАТИ НА МАЙБУТНЄ!

РОЗСУДЛИВІ ЛЮДИ, ТАКІ, ЯК ВИ, ПОВИННІ ПОРОБИТИ СТАРАННЯ, ЩОБ ЗАБЕЗПЕЧИТИ СОБІ МАЙБУТНІ ПРИБУТКИ, АЛЕ ТАКІ, НА ЯКІ МОЖНА ВПОВНІ РОЗРАХОВУВАТИ І ЯКІ ЗАСТУПЛЯТЬ ВАШ ЗАРОБІТОК, ЯК ПІДЕТЕ НА ПЕНСІЮ.

ПИШІТЬ АБО ТЕЛЕФОНУЙТЕ, ЩОБ ЗАСЯГНУТИ ДАЛЬШИХ ІНФОРМАЦІЙ ВІДНОСНО

ПЕНСІЙНОЇ ГРАМОТИ УНСОЮЗУ,

ЯКА ПЛАТИТЬ САМЕ ТЕПЕР 8 1/2% РІЧНО І ЯКІ Є ВІДРОЧЕНІ ВІД ОПОДАТКУВАННЯ.

До: Українського Народного Союзу, Інк.
P.O. Box 17A, Jersey City, N.J. 07303. Tel. (201) 451-2200 ; 1-800-253-9862

☐ Прошу докладно поінформувати мене про ПЕНСІЙНУ ГРАМОТУ УНСОЮЗУ
☐ Я не є членом, але мені цікаво довідатися про життєве забезпечення УНС
☐ Для мене ☐ Для моєї рідні
☐ Прошу ближче поінформувати мене про ....

Ім'я і прізвище ....
Вулиця, або поштова скринка ....
Місто .... Стейт/Провінція .... Поштове ч. ....
Число домашнього телефону .... Число тел. в праці ....
Мій вік .... Вік жінки/чоловіка .... Вік дітей ....

ІНВЕСТУЙТЕ В УКРАЇНУ, ЗБІЛЬШІТЬ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Ясна і темна сторінки філядельфійського УОКЦентру

Український Освітньо-Культурний Центр у Філядельфії є сьогодні гордістю української громади цього міста й околиці. Купно колишньої публічної школи у гарній, спокійній секції міста, велика добудова і перебудова тієї школи і вдержування УОКЦентру назовні і внутрі у взірцевому порядку, дало дуже гарне приміщення для українознавчої школи („Рідної Школи") для нашої молоді, дало приміщення для коло 40 наших товариств та організацій, дало знамениті обставини для виступів наших мистців і мистецьких ансамблів, для виступів наших культурних і політичних діячів, дало приміщення для великої бібліотеки, кухні і кафетерії, для крамниці із книжками і мистецькими виробами і т. д. Все це незвичайно оживило наше громадське та освітньо-культурне життя і здобуло найвище признання і симпатії української громади.

Яке признання і симпатії серед нашого громадянства здобув філядельфійський УОКЦентр можна бачити із поважної пожертви, що її УОКЦентр отримав недавно з Кольорадо — 1,000 дол. від д-ра Романа і Люби Пиріг, які живуть в Кольорадо вже 21 літ. Поважні пожертви одержав УОКЦ теж від двох інших наших родин з Кольорадо.

При цій нагоді варто згадати, що серед передових активістів філядельфійського УОЦентру бачимо багато одиниць з молодших поколінь, одиниць нижче 50 літ життя. Філядельфійський УОКЦ є мабуть єдиною нашою організацією де серед найбільших активістів бачимо і „молодих" і „старих", які співпрацюють у найкращій згоді.

Філядельфійський УОКЦ здобуває серця не тільки українців. Ще у травні 1989 року Мелісса Дріббен, редакторка філядельфійського щоденника „Філяделфія Інквайрер" після відвідин УОКЦентру написала у цьому найбільшому філядельфійському щоденнику дуже гарну статтю не тільки про УОКЦ, але теж про велику філядельфійську українську громаду. Все це позитивні, гарні ясні сторінки УОКЦентру. Але має УОКЦ теж одну неґативну сторінку.

Темна сторінка УОЦентру

Темна сторінка УОКцентру — це довг у висоті 340, 000 дол. Цей довг був більший, але минулого року зредуковано його до 340, 000 дол.

Відсотки від 340,000 дол. виносять приблизно 40,000 дол. річно, або 3,330 дол. місячно, або 770 дол. тижнево, або 10 дол. денно. Активісти УОКЦентру, зокрема адміністратор невтомна Орися Гевка, роблять постійні зусилля щоби здобути допомогу у фінансуванні УОКЦентру із-зовні. У 1990 році ці активісти здо були разом 106, 530 дол. „ґрентами" від стейту, міста та різних аґенцій. Недавно О. Гевка здобула ще 25, 000 дол. для Департаменту суспільної опіки на допомогу приїжджим з України.

Активісти УОКЦентру „роблять" гроші для УОКЦентру теж в інший спосіб. Наприклад, голова Кулінарного комітету Іванка Луцишин придбала для УОКЦ за підготову і постачання страв на кілька бенкетів та приватних прийнять 11, 000 дол.

Але кошт вдержання великого УОКцентру є високий і страта фондів на покриття відсотків від довгу підриває фінансову базу УОКЦентру. Візьмім це під увагу, зробім ще одно велике зусилля і даймо УОКЦентрові сильну, здорову, не обтяжену довгом і відсотками фінансову базу!

На стіні головного коридора УОКЦентру висять дві великі бронзові таблиці. На одній з цих таблиць є увіковічнені прізвища покійних осіб, що їхні рідні вшанували жертвою на УОКЦентр у висоті 1,000 дол.

На другій таблиці є увіковічнені прізвища меценатів, громадян що жертвували на УОКЦентр від 1, 000 до 4,999 до., добродіїв, що жертвували 5,000 до 9,999 дол. та фундаторів, які жертвували найменше 10,000 дол.

Закінчую цю статтю реченням із статті про УОКЦ з 1989 року: „Подбаймо щоби наші прізвища були після змоги якнайвище на цій пропам'ятній плиті, щоби наші діти, наші внуки і колись наші правнуки і праправнуки з вдячністю і гордістю гляділи на цю пропам'ятну плиту і могли сказати: „тут є мій дідо, тут моя прабабця, а там, на самій горі мої тато і мама".

Я. Татомир

Клюб сеньйорів пожвавив діяльність

Багато цікавих імпрез, зустрічів влаштував останнім часом створений при Товаристві „Самопоміч" у Ню Йорку Клюб сеньйорів, що його очолює Лідія Савойка.

Надовго запам'ятався, на приклад, обід-зустріч з нагоди Дня подяки, що відбувся 25-го листопада минулого року. В залі Українського Народного Дому засіли тоді за столи коло 300 осіб — сеньйори з родинами, члени кредитівки „Самопоміч", гості з України.

Чергова імпреза — прощання старого і зустріч Нового Року, або „Маланчин вечір", що відбулася в домівці „Самопоміч" у суботу, 12-го січня, — хоч і була дещо скромнішою (за маштабами і кількістю гостей), пройшла не менш цікаво, в щирій, товариській атмосфері.

Відкриваючи вечір-зустріч, імпрезова референтка Клюбу сеньйорів Наталія Білоус від імени управи привітала присутніх і побажала всім „щасливого, здорового і ще кращого Нового Року, а також гарно провести цей вечір". Вона попросила о. Теофіля Ільницького, ЧСВВ, з церкви св. Юра відмовити молитву. А потім усі дружньо заколядували „Бог предвічний".

До присутніх зі щирими словами звернулася ініціяторка зустрічі, голова Клюбу сеньйорів Лідія Савойка, побажавши всім найціннішого — міцного здоров'я, і подякувала управі Клюбу за проведення цього вечора.

Наталія Білоус попросила д-ра Романа Осінчука (нині вже покійного) „сказати нашим сеньйорам кілька слів".

„Не такі вони й сеньйори: всі веселі, усміхнені, а сміх — це здоров'я, — почав д-р Р. Осінчук. — І якби ми вміли шанувати своє здоров'я — жили б значно довше. А шанувати здоров'я — значить багато ходити, читати, працювати фізично і творчо. Бо праця сприяє продовженню життя".

Довго і цікаво говорив д-р Р. Осінчук, закликаючи всіх до активної праці вдома і в громаді. Бо саме таким він був усе своє життя. Уважно слухали його присутні. І нікому навіть на думку не спало, що це вже остання зустріч з д-ром Р. Осінчуком, якого всі тут знали, цінили як доброго спеціяліста, любили як щиру людину, як активного громадського діяча, який багато років служив людям і громаді. І мабуть, не було в цій залі людини, яка не була б його пацієнтом, не зверталася б до нього за порадою.

Говорив д-р Осінчук і про Україну, про ті великі зміни, які відбуваються нині на нашій Батьківщині. Та й взагалі цей вечір пройшов під знаком духовного єднання з рідним краєм. Події в Україні ніби пробудили діяспору, влили свіжий струмінь життєдайної енерґії, вселили приспану вже віру у краще майбутнє. І ніби набула нового змісту, по новому зазвучала старовинна коляда „Нова радість стала", яку заінтонувала Н. Білоус і підхопила уся заля.

З приємністю оглядали присутні відеозаписи, привезені з України, про святкування там Різдва Христового, Нового Року. Приємно і радісно було бачити, як на рідних землях відроджуються наші давні традиції, панує духовне і релігійне піднесення.

Не обійшлося і без смачної вечері, яку приготовили членки управи.

Коляди перепліталися з виступами присутніх. Пресова референтка Клюбу сеньйорів А. З.Гелетей прочитала вірш „Під Новий Рік", поділилася споминами про Різдво в Україні, закликала зберігати і передавати наші традиції — „вічне і життєдайне джерело нашого народу". „У кожного з нас є якісь переживання, клопоти, — сказала вона. — Забудьмо нині їх: нехай цей день залишиться у нашій пам'яті як родинне свято. Як велика родина вступаймо в дорогу Нового Року і разом з Україною йдімо до спільної мети".

Лист-віншування з України прочитав Олександер Шупер. Всім цікаво було послухати, як віншують нині діти на Україні, які разом з дорослими включилися в будівництво нового життя, у відновлення старих звичаїв і обрядів.

Приємна родинна атмосфера панувала у цей вечір. Не було тої підкресленої офіційности, яка нерідко буває на подібних зустрічах. Відчувалося, що зійшлася разом велика родина, щоб спільно провести ще один рік нашого життя далеко від рідної землі, але з постійною думкою про неї, побажати собі взаємно щасливих днів у Новому Році.

А попереду нові зустрічі у Клюбі сеньйорів при Товаристві „Самопоміч", на які управа завжди радо запрошує своїх членів і старше громадянство.

Р. Юревич

Американський...

(Закінчення зі стор. 1)

дерсен відповів, що візи далі мусять бути видавані в Москві.

Генеральний консул після коротких інформацій радо відповідав на запитання присутніх, але з питоменною вивченою добре дипломатією старався усі дразливі проблеми вияснювати лише загальниково. Він заявив, що консулят та його співробітники будуть одвертими до усіх питань, проблем та бажань українського населення, а він особисто хоче мати контакт з усіми українськими групами: політичними, економічними, культурними. Однак з приводу свого політичного становища американський консулят мусить мати однаково зв'язки так з Рухом і політичними партіями України, як і з Москвою та урядом Ґорбачова. Тому також на запитання у справі Степана Хмари — відповідь консула була, що „ми будемо цією справою цікавитися".

Питання іміґрації до ЗСА яке було також порушене присутніми, на думку консула дуже складна справа і, на жаль, квота, яка призначена до ЗСА, не є поділена на народності, а на кваліфікації для виїзду. Це торкається також складного питання спадків. Дж. Ґандерсен поінформував, що від липня буде постійно працювати у Києві інформаційне бюро консуляту. Він повідомив також, що працівники консуляту будуть переходити навчання української мови, а він сам знаючи плинно російську мову, тепер поспішно вивчає українську.

В безпосередній розмові з генеральним консулем ми дістали адресу, на яку можна вже від березня писати у конечних справах до консуляту, користуючись дипломатичною поштою через амбасаду в Москві. Ця адреса є: USA Embassy Moscow, American Consulate in Kiev, APO, N.Y. 09862.

Дж. Ґандерсен зацікавлений також пресою. На наше запитання про пресові конференції, заявив, що такі будуть відбуватися щодва місяці та він надіється також на постійне постачання нашої преси для консуляту.

Ведучий програмою В. Баранецький як і присутні бажали генеральному консулеві багато успіхів з надіями, що тим разом ця довготривала проблема вкінці успішно завершиться тим більше, що в Києві вже тепер діють консуляти Канади, Франції, Німеччини та ряду інших держав.

Перед закінченням офіційної частини зустрічі В. Баранецький попросив також до слова Р. Шрайвера, який коротко поінформував про свої пляни та про видання „Українського Комерційного Дайджесту", що має важливе значення для розвитку свобідної торгівлі України. Він сказав, що вже минулого року 60 американських торговельно-промислових підприємств виявили зацікавлення розвинути в Україні свої відділи та продаж технологічного знаряддя, як також інших необхідних засобів для розвинення промислових можливостей України. Такі на його думку є величезні. Як приклад він подав, що Україна могла б продавати річно своїх земних багатств принайменше на 28 біл. дол. Сьогодні майже все це добре йде до Москви. Його журнал із чепурною летючкою, якого передплата річно коштує 495 дол. дає вичерпні інформації про всі промислові та торговельні можливості України.

Ірак звільнив телевізійних журналістів

Амман, Йорданія. — На шляху з Іраку у З'єднані Стейти сюди прибули чотири члени телевізійної компанії Сі-Бі-Ес, які пробули в іракському полоні 40 днів. Їх звільнення іракська пропаґанда використала для прославлення свого совєтського союзника.

Звільнені з полону телевізійний журналіст Боб Саймон, який очолював групу, Пітер Блаф, голова лондонського кореспонденційного пункту Сі-Бі-Ес, який був у групі Саймона продюсером, телевізійних оператор Роберто Альварес, американець кубинського походження, та звукооператор Хуан Кальдера, нікараґуанець, який жив у Маямі, Фльорида.

Група Саймона пропала 21-го січня, за кілька днів після початку повітряної війни. Вважають, що американські телевізійні журналісти намагалися пробратися з Савдійської Арабії в Ірак. Покищо неясно, як і при яких обставинах Саймон і його товариші попали в іракський полон.

Іракська сторона звільнила американських журналістів, доставивши їх в амбасаду СССР у Багдаді, що свідчить про тісні іраксько-совєтські відносини. Іракські засоби масової інформації представили справу так, що рішення звільнити чотирьох полонених було прийняте після того, як президент Іраку Саддам Гуссейн дістав листа від совєтського президента Міхаїла Ґорбачова з просьбою відпустити американських журналістів.

„Хвала Господу, що ми всі четверо живі, — сказав Саймон. — Я маю надію і молюся, що незабаром будуть звільнені всі, кого ми зустріли в полоні за ці сорок днів і сорок ночей — американці, англійці, кувайтці. Це були довгі дні і ночі".

В Ню Йорку пресовий секретар компанії Сі-Бі-Ес Донна Діс висловила в імени президента компанії Лоренса Тіша подяку Ґорбачову за лист Саддамові Гуссейнові, а колишньому державному секретареві ЗСА Генрі Кіссінджерові — за його участь у звільненні чотирьох телевізійних журналістів.

ВИСТАВКА ОДИН ТИЖДЕНЬ ПІЗНІШЕ

Торонто, Онт. — Заповіджене на 10-го березня відкриття виставки образів київського маляра Бориса Плаксія, живописця, портретиста, монументаліста, графіка, ілюстратора і скульптора, тут, в Канадсько-Українській Мистецькі Фундації пересунено на тиждень пізніше, і воно матиме місце у неділю, 17-го березня , у цій же ґалерії КУМФ. На відкритті буде присутній мистець.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 10-го БЕРЕЗНЯ 1991 р.

Клівленд, Огайо. Річні збори 102-го Відд. Б-ва свв. ап. Петра і Павла, о год. 1-ій по пол. в приміщенні кафетерії школи св. Йосафата, 5720 State Rd., Parma, Ohio. На порядку: звіти управи, вибір управи на 1991 р. Проситься членів до участи. — С. Федак, предс., І. Полянський, кас., М. Бобечко, секр.

Чикаґо, Ілл. Звичайні річні загальні збори 379-го Відд. Т-ва ім. св. Юрія, о год. 12:30 по пол. в залі під катедрою св. о. Миколая. Всіх членів щиро запрошуємо. — Анна Деметро, фін. секр. Відділу.

НЕДІЛЯ, 17-го БЕРЕЗНЯ 1991 р.

Чикаґо, Ілл. Річні збори 125-го Відд. о год. 11:30 ранку в залі церкви св. Йосафата (Life Center Hall) при 5000 N. Cumberland Ave., Чикаґо, Ілл. Проситься всіх членів прибути. — Управа.

● FOR RENT ●

J.C. Immed. Pos. Elev. Bldg., 5 min. PATH — 11 min. N.Y.C. — 1 bedrm. New EIK $595.00, 1 bedrm. Galley kitch. $475.00. Supt. (201) 963-0927

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue (corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222

ARKA Company Department Store
26 First Avenue
New York, N.Y. 10009
Tel.: (212) 473-3550
НА ВЕЛИКДЕНЬ! Вже маємо: чудові писанки, святочні картки, прибори для писання писанок, і інше.

●FUNERAL DIRECTORS●

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ЛУІС НАЙҐРО — директор
Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

ПАМ'ЯТНИКИ
з різних ґранітів, ставимо на цвинтарях св. Андрія в Бавнд Бруку, св. Духа в Гемптонбурґу, та інших.
ВІДОМА СОЛІДНА ФІРМА
Cypress Hills Monuments
Власник — українець ВОЛОДИМИР БІЛЯНСЬКИЙ,
К. М. КАРДОВИЧ і О. ЛОБАЧЕВСЬКА
800 Jamaica Avenue
Brooklyn, N.Y. 11208
Tel.: (718) 277-2332
Відкрито кожного дня, в суботу включно, від 9 - 5 по пол., в неділю від 10-4 по пол.
На бажання і для вигоди клієнтів радо заїдемо до Вашого дому з проєктами й порадами.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

МАРІЯ Л. ПЕЛІНСЬКА, член УНС Відд. 40-го ім. свв. Петра і Павла в Ірі, Па. померла 24-го вересня 1990 року на 67-му році життя. Нар. 4-го вересня, 1922 року в Ірі, Па. Членом УНС стала 1949 року. Залишила у смутку мужа Михайла, дочку Надію Марію Гаймболд, сина Михайла Івана, брата Івана Ліхача, сестру Анну Сусол, невістку, зятя і двоє внуків. Похорон відбувся 27-го серпня 1990 року на цвинтарі св. Миколая в Ірі, Па.

Вічна їй Пам'ять!

Секретар

МИХАЙЛО ДАЦКІВ, член УНС Відд. 371-го Т-ва „Запорозька Січ" в Нюарку, Н.Дж., помер 25-го листопада 1990 року на 76-му році життя. Нар. 29-го вересня 1914 року в Нюарку, Н.Дж. Членом УНС став 1952 року. Залишив у смутку сестер Анну Стон і Тересу Піґуляк. Похорон відбувся 29-го листопада 1990 року на Джен. Дойл Семетері в Арнітавн, Н.Дж.

Вічна Йому Пам"ять!

Мирослав Дереш, секр.

СТЕФАНІЯ ЛІСОВИЧ, член і секретар 395-го Відд. УНС в Палатайн, Ілл., померла 5-го січня 1991 року на 59-му році життя. Нар. 23-го жовтня 1931 року в Україні. Членом УНС стала 1965 року. Залишила у смутку дочку Руту Яворську з мужем Богданом і сином Яремою, дочку Міру Наливайко з мужем Волтером і синами — Джеррі, Андрієм і Тарасом. Похорон відбувся 10-го січня 1991 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна їй Пам'ять!

Р. М. Яворська, секр.

ІРИНА БОСИЙ, член УНС Відд. 221-го ім. св. Стефана в Чикаґо, Ілл. померла 8-го січня 1991 року на 76-му році життя. Нар. 1914 року в Україні. Членом УНС стала 1950 року. Залишила у смутку мужа Василя, дочку Ярославу, внуків — Катерину, Христину і Стефанію. Похорон відбувся 12-го січня 1991 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна їй Пам'ять!

Управа

ОСИПА САВИН, член УНС Відд. 221-го ім. св. Стефана в Чикаґо, Ілл. померла 16-го січня 1991 року на 93-му році життя. Нар. 1898 року в Янові біля Львова, Україна. Членом УНС стала 1959 року. Залишила у смутку дочку Оксану з мужем Петром Цяпало, сина Бориса з дружиною Олександрою, внуків і правнуків. Похорон відбувся 21-го січня 1991 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна їй Пам'ять!

М. Карачевський, секр.